

Vastaanottaja
Puolangan kunta

Asiakirjatyyppi
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Päivämäärä
25.4.2022

UKONKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA (PUOLANKA)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

**UKONKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA
(PUOLANKA)
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Päivämäärä **25.4.2022**
Laatija **Roosa Saarela ja Karri Hakala**
Tarkastaja **Pirjo Pellikka**
Kuvaus **Ukonkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja
arvointisuunnitelma**
Viite **1510067788-002**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

SISÄLTÖ

1.	Osayleiskaavan tarkoitus ja tavoitteet	2
2.	Suunnittelualue	2
3.	Perustietoa hankkeesta	5
3.1	Ukonkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)	8
4.	Kaavoitustilanne ja suunniteltu maankäyttö	8
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	8
4.2	Yleiskaavan sisältövaatimukset	9
4.3	Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset	9
4.4	Kaavoitus	9
4.4.1	Maakuntakaava	9
4.4.2	Yleiskaavat	12
4.4.3	Asema- ja ranta-asemakaavat	13
4.5	Lähialueen muut tuulivoimahankkeet	14
5.	Arvioitavat vaikutukset ja laadittavat selvitykset	16
5.1	Arvioitavat vaikutukset	16
5.2	YVA-menettelyn yhteydessä laaditut tai laadittavat selvitykset	16
6.	Osayleiskaavan aikataulu ja vaiheet	17
7.	Tiedottaminen ja kuuleminen työn aikana	17
7.1	Tiedottaminen	17
7.2	Osalliset	17
8.	Osallistuminen kaavoitukseen	19
9.	Kaavan valmistelu ja ohjaaminen	19
10.	Lisätietoja kaavoituksesta	19

1. OSAYLEISKAAVAN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 §:n mukaan kaavoitustyöhön tulee sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön verraten tarpeellinen suunnitelma kaavoituksen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtäville kaavatyön aloitusvaiheessa ja kaavan osalliset voivat lausua siitä mielipiteensä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa selostetaan se, mitä on suunnitteilla ja missä, ketkä ovat kaavatyön osalliset, milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa, millainen on kaavoituksen aikataulu, mitkä ovat suunnittelutyön lähtökohdat ja tavoitteet sekä millaiset selvitykset ja vaikutusten arvionnit kaavatyön aikana toteutetaan.

Puolangan kunnan kunnanvaltuusto on päättänyt käynnistää Ukonkankaan alueelle osayleiskaavan laatimisen kokouksessaan 11.11.2021 § 42. Päätöksen mukaan osayleiskaava laaditaan MRL 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena.

Winda Energy Oy suunnittelee Ukonkankaan alueelle enimmillään 35 tuulivoimalan suuruista tuulivoimapuistoa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään noin 320 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW. Tuulivoimapuiston kokonaisteho on enimmillään 350 MW. Alustavien selvitysten perusteella alue soveltuu tuulivoimatuotantoalueeksi.

Ukonkankaan osayleiskaavan rinnalla toteutetaan samanaikaisesti erillisenä prosessina Ukonkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely). YVA-menettelyn yhteydessä tutkitaan hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. Laadittuja selvityksiä ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään osayleiskaavoituksessa, jossa ratkaistaan hankkeen toteuttaminen. Osayleiskaavassa määritellään muun muassa voimaloille sallittavat sijoituspaikat, enimmäismäärät ja -korkeudet. Kaavassa voidaan antaa myös määräyksiä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

2. SUUNNITTELUALUE

Hankealue sijaitsee Puolangan kunnan alueella, noin 14 kilometrin päässä Puolangan keskustaajamasta lounaaseen. Suunnittelualueelta on noin 5 kilometriä Vaalan kunnan rajalle ja noin 6 kilometriä Utajärven kunnan rajalle. Lähin kylä on Puokion kylä noin 2 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen länsipuolella.

Tuulivoimahankkeen suunnittelualueen alustava kokonaispinta-ala on noin 20,6 km². Suunnittelualueen pohjoispuolella on Metsähallituksen omistamaa aluetta noin 4 km² ja kaakkoispuolella noin 6 km². Metsähallituksen omistamaa aluetta tutkitaan suunnittelun yhteydessä. Suunnittelualueen ja Metsähallituksen alueen kokonaispinta-ala olisi noin 31,1 km².

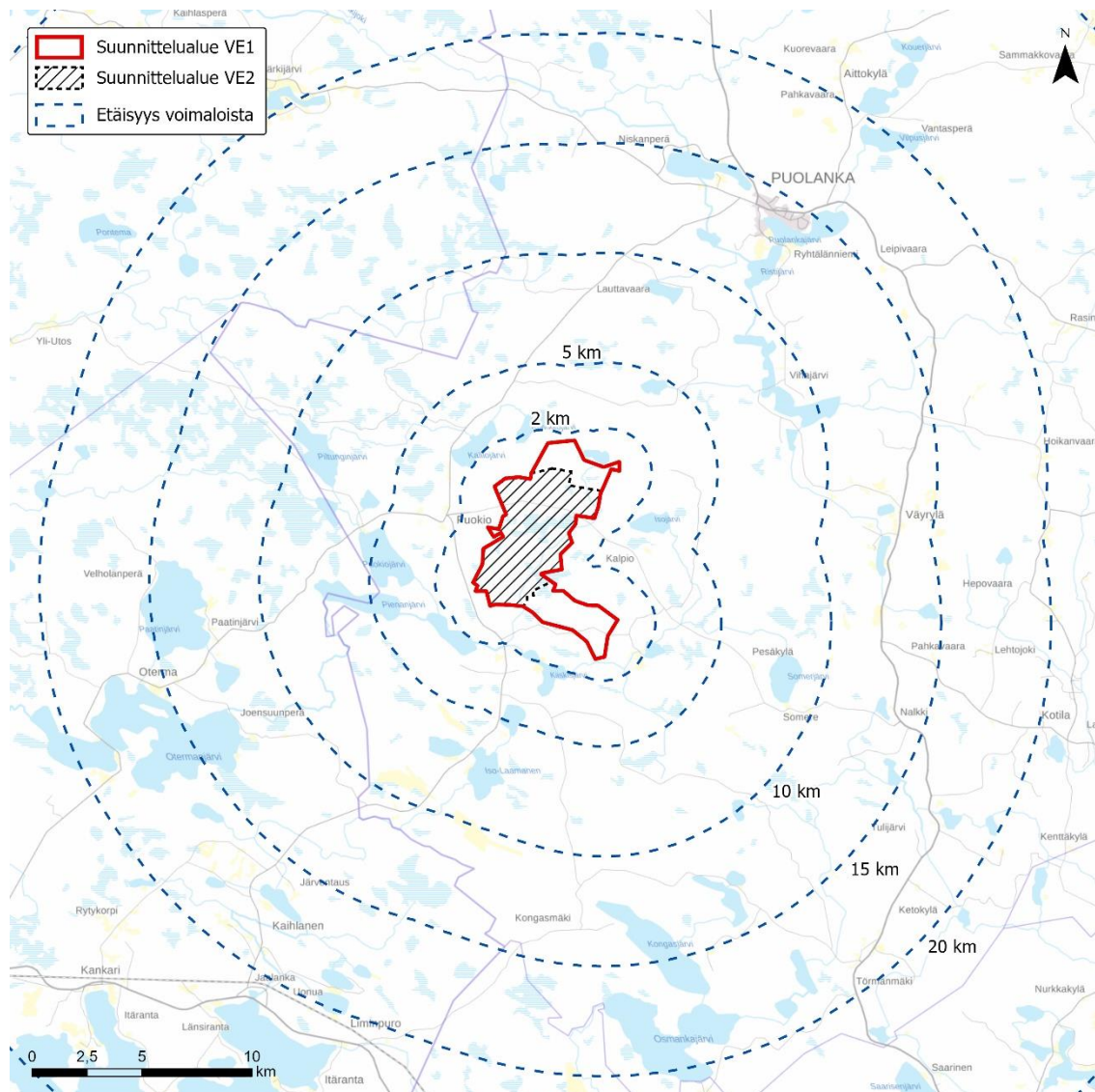
Alustava suunnittelualueen raja on esitetty kuvassa 1. Suunnittelualue tarkentuu kaavoitustyön aikana.

Suunnittelualueen keskiosassa on noin 1,7 km² laajuinen Ukonsuo, minkä lisäksi alueella sijaitsee muutamia pienempiä suoalueita.

Tuulivoimapuiston liittämiseksi sähköverkkoon on useita vaihtoehtoja, joita vielä selvitetään. Sähkönsiirto tarkentuu ympäristövaikutusten arvioinnin myötä (YVA). Sähkönsiirrolle on alustavasti kolme eri vaihtoehtoa:

- 110 kV linja Turkkiselkään,
- 400 kV yhteislinja Turkkiselkään tuulivoimapuistot Ukonkangas, Hirvivaara-Murtiovaara ja Koirankangas (Metsähallitus)
- 110 kV linja OX2:n sähköasemalle Pontemaan

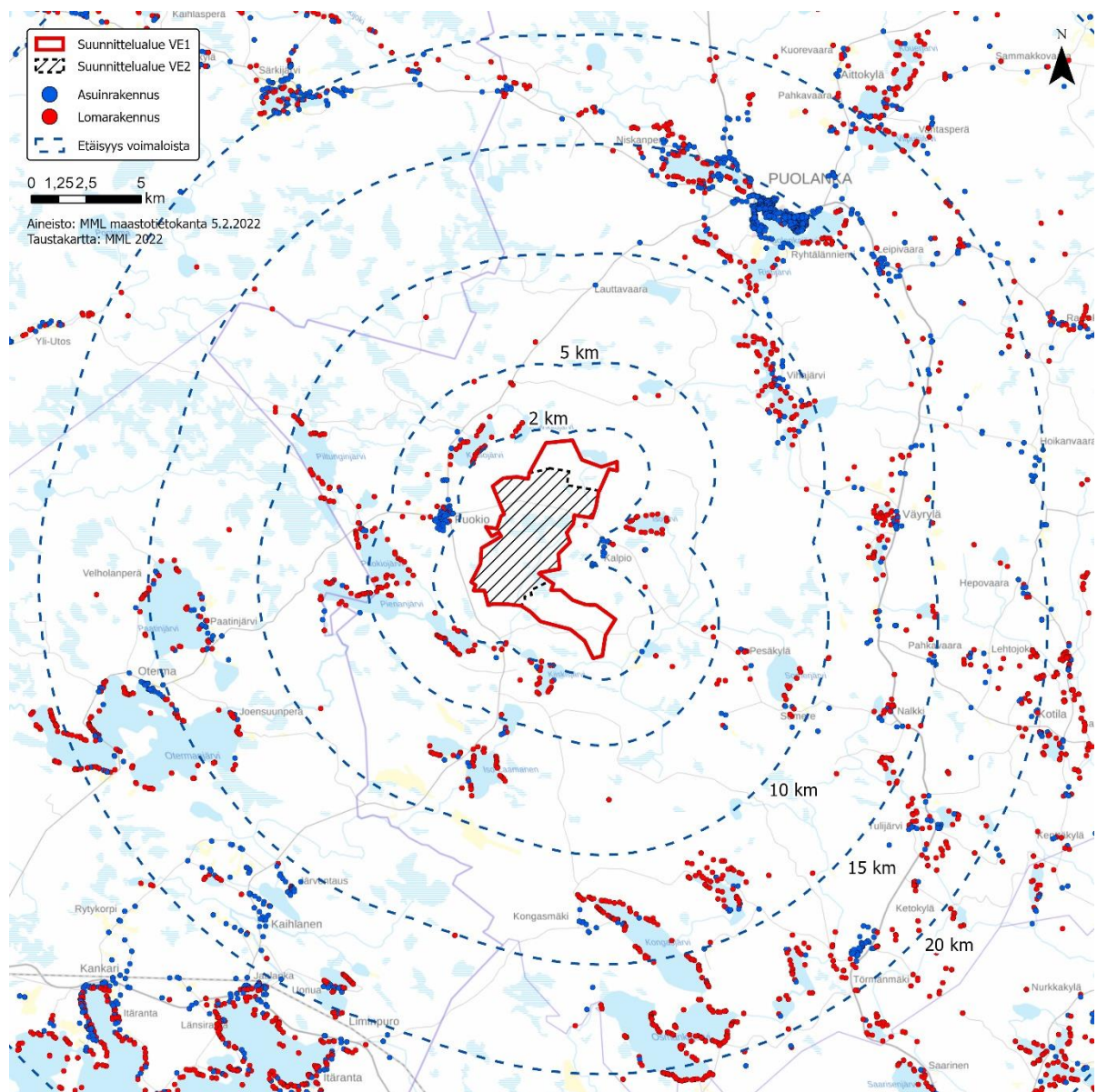
Suunnittelualue on yksityisessä maanomistuksessa ja hankevastaava laatii vuokrasopimukset maa-alueista.

Kuva 2-1. Suunnittelualueen sijainti.

Suunnittelualue on pääasiassa metsätalouskäytössä olevaa metsäistä aluetta. Maanmittauslaitoksen maastotietokannan rakennustietojen perusteella suunnittelualueella ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asutuskeskittymät ovat Puokion kylä noin 2 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta länteen ja Kalpion kylä noin 1,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta itään.

Loma-asutus on suunnittelualueen ympäristössä keskittynyt järvien ja muiden vesistöjen rannoille. Maanmittauslaitoksen maastotietokannan rakennustietojen perusteella loma-asutusta on 1,5–3 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta Kalliojärven (1,3 km), Kuivikkojärven (1 km), Isojärven (1,7 km), Kiiskijärven (2,5 km), Mätäsjärven (1,6 km) sekä Puokiojärven (3,1 km) rannoilla. Lisäksi alueen ympäristössä on yksittäisiä lomarakennuksia, joista lähin sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä suunnittelualueesta Somerentien eteläpuolella. Lähtökohtaisesti myllyt sijoitetaan 2 km päähän loma-asutokeskittymistä.

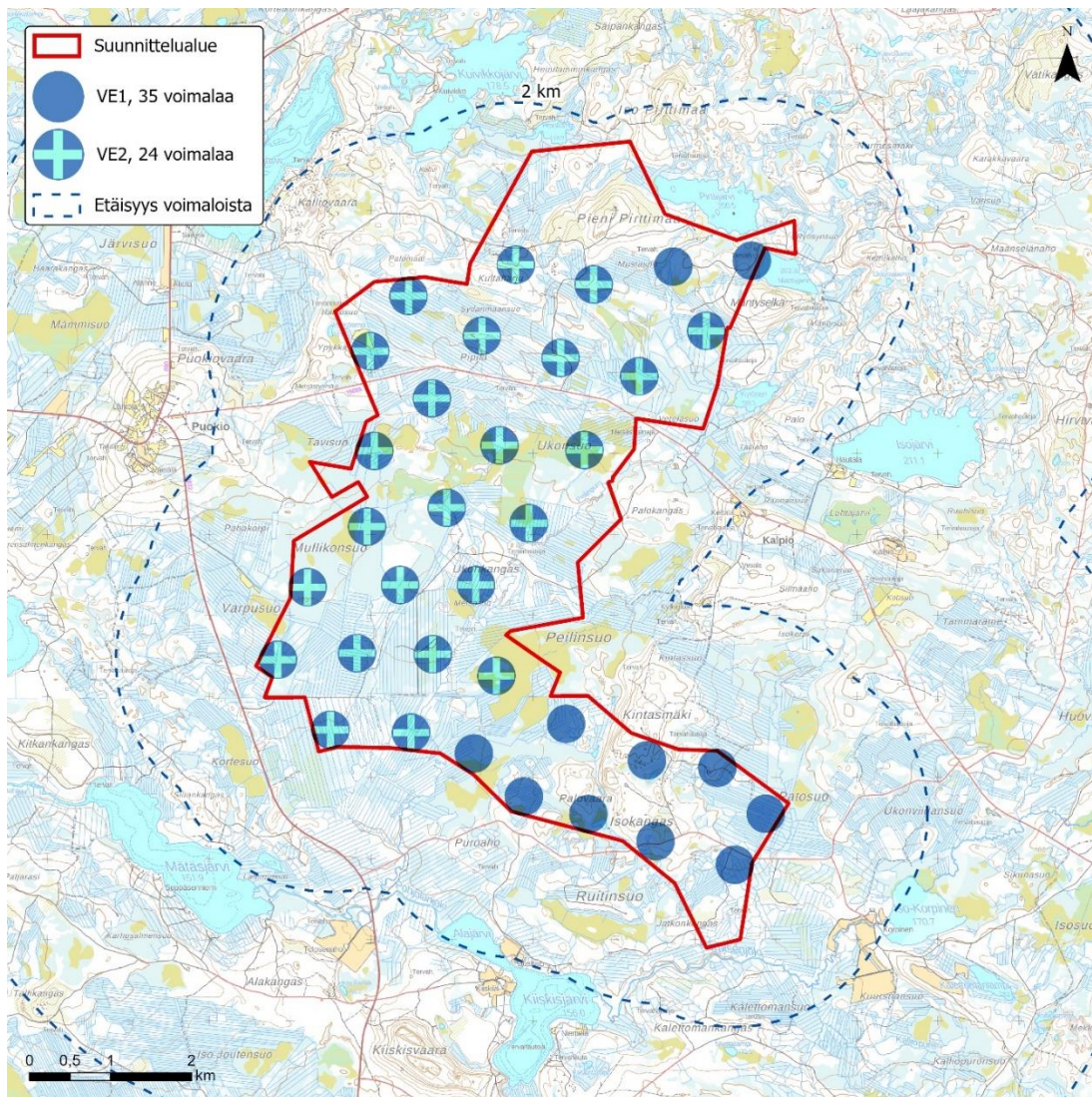

Kuva 2-2 Asuin- ja lomarakennukset suunnittelualueen läheisyydessä.

3. PERUSTIETOA HANKKEESTA

Ukonkankaan tuulivoimapaiston alueelle suunnitellaan korkeintaan 35 kpl yksikköteholtaan noin 6–10 MW tuulivoimalaitosta. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 metriä.

Kukin tuulivoimala koostuu perustuksista, tornista, konehuoneesta ja roottorista. Tuulivoimaloiden napakorkeus (kohta, jossa roottori liittyy torniin) on 200–220 metriä ja roottorinhalkaisija enintään 200 metriä. Kokonaiskorkeus olisi siten 320 metriä. Tuulivoimaloiden tornit voidaan rakentaa joko kokonaan teräsrakenteisina, kokonaan betonirakenteisina tai näiden yhdistelmänä. Voimalayksiköt varustetaan lentoestevaloilla. Tuulivoimala-alue, johon sisältyvät tuulivoimala sekä rakentamista ja huoltotoimia varten tarvittava kenttäalue, edellyttää nykyisellä tekniikalla noin 1–1,5 hehtaarin laajuisen alueen. Tuulivoimaloiden perustamistavan valinta riippuu torniratkaisusta sekä kunkin voimalan paikan pohjaolosuhteista. Myöhemmin tehtävien pohjatutkimustulosten perusteella jokaiselle tuulivoimalalle tullaan valitsemaan erikseen sopivin ja kustannustehokkain perustamistapavaihtoehto.

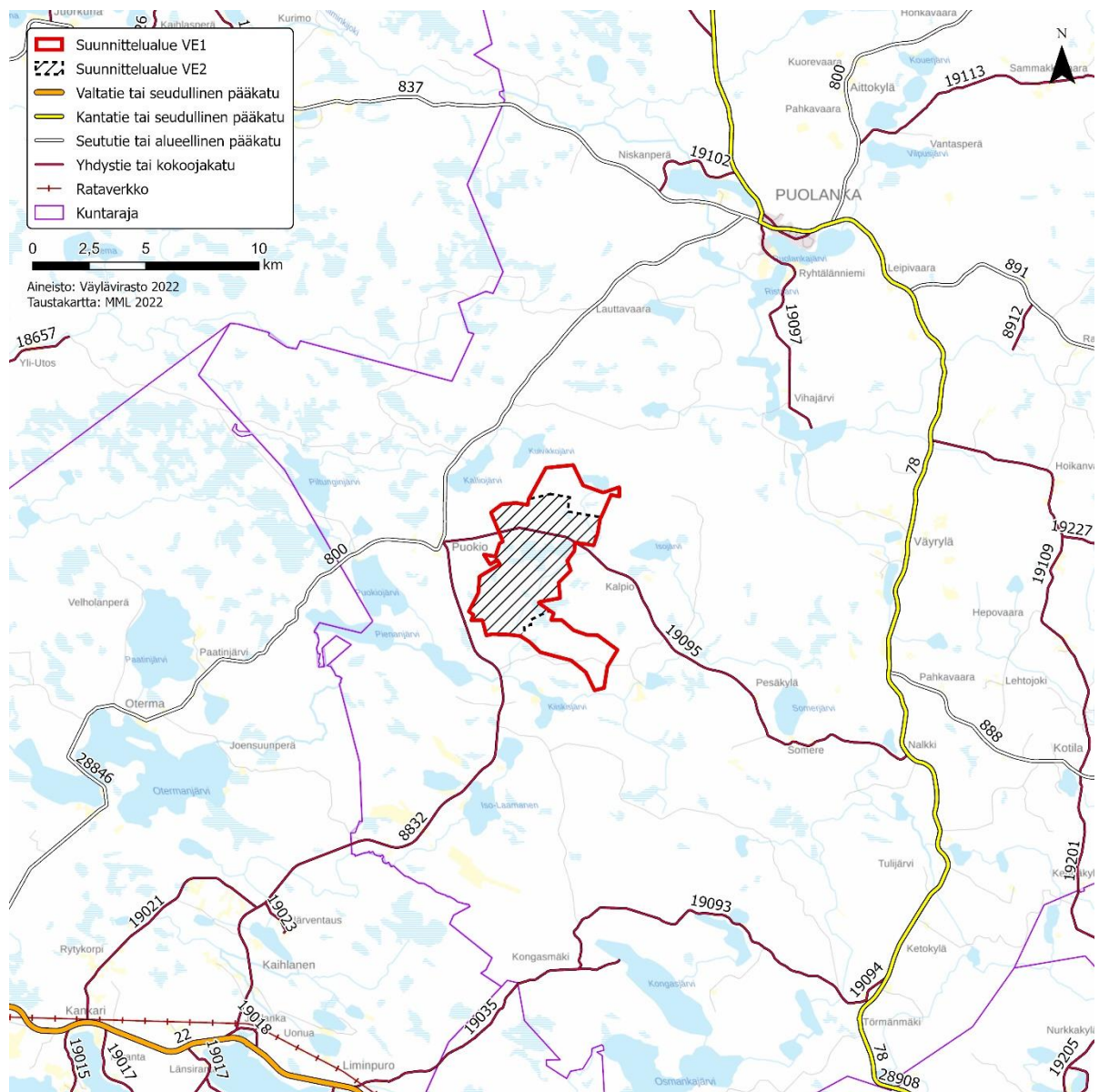

Kuva 3-1. Tuulivoimaloiden alustava sijainti

Tuulivoimaloiden lisäksi Ukonkankaan tuulivoimapuiston alueelle rakennetaan yksi sisäinen sähköasema, johon tuulivoimalat liitetään maakaapeleina. Maakaapelit sijoitetaan pääsääntöisesti huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin tai tiestön runkoon. Tuulivoimapuiston liittämiseksi sähköverkkoon on vielä useita vaihtoehtoja, joita vielä selvitetään.

Suunnittelualueen poikki itä-länsisuunnassa kulkee yhdystie 19095 (Somerentie, Nalkki – Puokio). Suunnittelualueen länsipuolella on seututie 800 (Vaalantie, Vaala – Puolanka) sekä yhdystie 8832 (Jaalangantie, Jaalanka – Puokio). Suunnittelualuetta lähin rautatie kulkee itä-länsisuunnassa noin 20 kilometriä suunnittelualueen eteläpuolella (Oulu – Kontiomäki). Rata kuuluu Suomen rautateiden pääväyliin ja on sekä tavara- että henkilöliikenteen käytössä. Suunnittelualueen lähin lentoasema on Kajaanin lentoasema (KAJAANI/EFKI), joka sijaitsee noin 50 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen eteläpuolella. Lähimmät lentopaikat eli pienlentokentät sijaitsevat Vaalassa noin 38 kilometriä suunnittelualueesta lounaaseen ja Suomussalmella noin 58 kilometriä suunnittelualueesta itään.

Liikenne tuulipuistoon suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia teitä hyödyntäen ja niitä tarvittaessa parantaen. Myös uutta tiestöä tarvitaan tuulipuiston sisällä ja/tai alueelle pääsyyn. Liikennöinti hankealueelle on suunnitteilla. Mahdollisia reittejä on pohjoisesta Vaalantien (800), lännestä Vaalantien (800) ja Somerentien (19095), idästä Somerentien (19095) tai etelästä Jaalangantien (8832) kautta.

Kuva 3-4 Liikenneverkko suunnittelualueen läheisyydessä.

Tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuu kuljetuksia ja työmatkaliikennettä. Teiden ja nostoalueiden rakentamisen aikana tapahtuu kiviainesten kuljetuksia, joiden määrä riippuu rakentamisoloista, kiviaineshankinnan optimoinnista ja aineiden hankintapaikoista. Perustusten rakentamisvaiheessa suurimmat liikennemäärät aiheutuvat betonin kuljetuksesta. Perustamistavasta ja voimalan rakenteesta riippuen kukin voimala edellyttää enintään noin 80–100 betoniauton käynnin rakentamisaikalla. Kunkin tuulivoimalan osien kuljetus edellyttää noin 10–12 erikoiskuljetusta (erikoispitkä tai raskas). Lisäksi erikoisnostureiden kuljetus voi tapahtua erikoiskuljetuksina. Voimaloiden komponentit kuljetetaan rakennuspaikalle useita kymmeniä metrejä pitkinä lavettikuljetuksina. Torni kuljetetaan tyypillisesti neljässä tai viidessä osassa ja naselli yhtenä tai kahtena kappaleena. Roottorin napa ja lavat tuodaan erillisinä kappaleina ja yhdistetään rakentamisaikalla nostureiden avulla. Työmatkaliikenne tapahtuu pääasiassa henkilö- ja pakettiautoilla. Tuulivoimaloiden toimiessa alueella käydään satunnaisesti huolto- ja tarkistustöiden yhteydessä.

Tuulivoimapuiston rakentamisen, mukaan lukien tiestön perusparannus ja uusien teiden rakentaminen, perustustyöt sekä voimaloiden pystytys ja sähköasennukset, ennakoidaan kestävän noin 1–2 vuotta. Rakentamisen on arvioitu alkavan aikaisintaan 2024, jolloin tuulivoimapuisto voitaisiin ottaa käyttöön arviolta vuonna 2025. Tuulivoimalan tekninen käyttöikä on noin 25 vuotta. Perustukset mitoitetaan yleensä noin 30-40 vuoden käyttöiälle ja kaapeleiden käyttöikä on vähintään 40 vuotta. Tuulivoimaloiden käyttöikää voidaan kuitenkin pidentää riittävällä huollolla ja osien vaihdolla.

3.1 Ukonkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Osayleiskaavoituksen rinnalla on samanaikaisesti meneillään Ukonkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely). Ukonkankaan tuulivoimahanke sijoittuu Puolangan kunnan alueelle. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan Ukonkankaan tuulivoimahankkeen toteuttamisen vaihtoehtoja sekä niiden vaikutuksia YVA-lain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. Hankkeen eri vaihtoehdot ovat:

- Vaihtoehto 0:
 - o Vaihtoehdossa VE0 hanketta ei toteuteta, eikä hankealueille tule uutta toimintaa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa vaihtoehdon VE0 vaikutukset arvioidaan samalla tarkkuudella kuin varsinaisten toteuttamisvaihtoehtojen, jotta tuotettu tieto ympäristövaikutuksista on tasapuolista ja vertailukelpoista.
- Vaihtoehto 1:
 - o Vaihtoehdossa VE1 Puolangan kunnan alueelle rakennetaan 35 tuulivoimalaa. Vaihtoehdon VE1 mukaiset tuulivoimalat sijaitsevat niin suunnittelualueella kuin Metsähallituksen alueellakin. Kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE1 alueen pinta-ala on noin 31,1 km².
- Vaihtoehto 2:
 - o Vaihtoehdossa VE2 Puolangan kunnan alueelle rakennetaan 24 tuulivoimalaa. Metsähallituksen alueen tuulivoimalat eivät sisälly vaihtoehtoon VE2. Hankealueen pinta-ala on noin 20,6 km².

4. KAAVOITUSTILANNE JA SUUNNITELTU MAANKÄYTTÖ

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtioneuvosto päätti uusista ja tällä hetkellä voimassa olevista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Uudella päätöksellä korvattiin valtioneuvoston 30.11.2000 tekemä ja 13.11.2008 tarkistama päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskeisimpänä tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Uudistetuilla tavoitteilla on tarkoitus taittaa yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Lisäksi tavoitteiden tarkoitus on osaltaan myös sopeuttaa yhteiskuntaa ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jaetaan viiteen kokonaisuuteen, jotka käsittelevät seuraavia teemoja:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energianhuolto

Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka seurauksena alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentiaalin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tavoitteiden mukaan tuulivoimalat tulee ensisijaisesti sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan yksiköihin. Voimajohtojen linjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

4.2 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §):

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

4.3 Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset

Laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

4.4 Kaavoitus

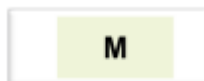
4.4.1 Maakuntakaava

Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa:

- Kainuun maakuntakaava 2020
 - Kokonaismaakuntakaava 2020 on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja Valtioneuvosto on vahvistanut maakuntakaavan 29.4.2009 (valtioneuvoston päätös YM3/5222/2007). Kaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksillä 13.10.2009 ja 20.2.2013. Maakuntakaava 2020 kattaa koko Kainuun alueen ja siinä on käsitelty kaikki kaavan valmistelu aikana tunnistetut keskeiset maankäyttömuodot.

- Kainuun 1. vaihemaakuntakaava
 - 1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 19.3.2012 ja se on vahvistettu ympäristöministeriössä 19.7.2013 (ympäristöministeriön päätös YM2/5222/2012). Korkein hallinto-oikeus hylkäsi ympäristöministeriön vahvistuspäätöksestä tehdyt valitukset 16.2.2015 (taltionumero 384: dnrot 2683/1/13 ja 2687/1/13). Kaava koskee puolustusvoimain ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita.
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava
 - Kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 7.3.2016 (ympäristöministeriön päätös YM7/5222/2014). Kaava koskee vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista ja mitoitus Kainuussa.
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava
 - Tuulivoimamaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 30.11.2015 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 31.1.2017. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi ympäristöministeriön vahvistuspäätöksestä tehdyn valituksen 21.5.2019 (taltionumero 2294, dnro: 6425/1/17). Kaavassa osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa.
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
 - Vaihemaakuntakaava 2030 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.12.2019. Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 käsitellään alue- ja yhdyskuntarakennetta, virkistystä, liikennejärjestelmää, luonnon- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Maakuntakaavassa osoitettavien uusien kaavaratkaisujen osalta Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kumoaa tai muuttaa osin Kainuun maakuntakaavan 2020 kaavaratkaisuja ja sisältää teknisuonteisia korjauksia Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin

Ukonkankaan osayleiskaavan suunnittelualue on osoitettu Kainuun maakuntakaavassa 2020 maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

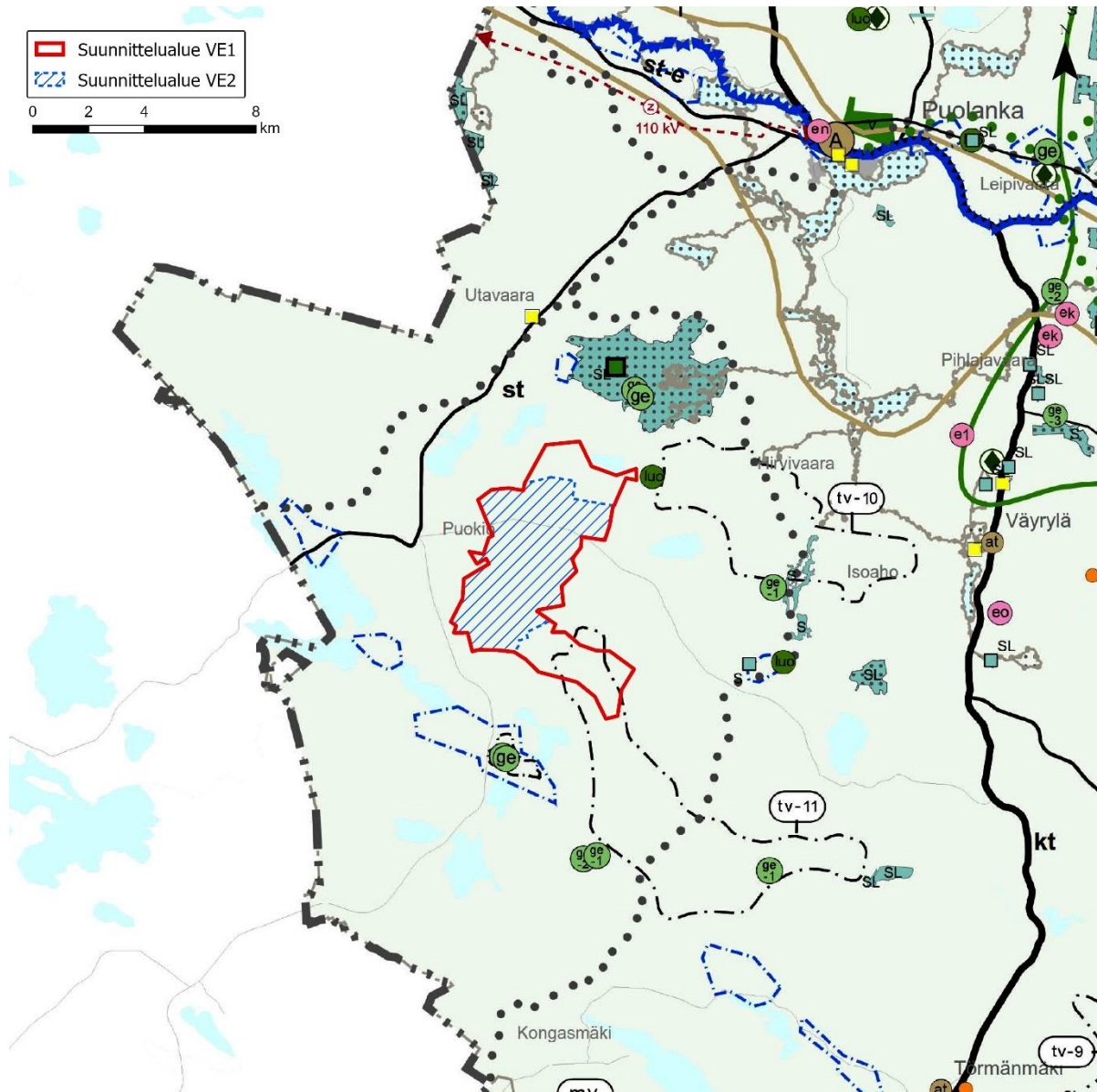
MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISET ALUEET

Merkinnällä M osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustuotantoon tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Maa- ja metsätaloustuotantoon tarkoitettuja alueita voidaan käyttää alueen pääasialliseen käyttötarkoitukseen sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita. Ilman erityisiä

perusteita hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.

Vaihemaakuntakaavassa 2030 suunnittelualueen koillispuolelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo), (kohde 5, Kettukallio, kääpä).

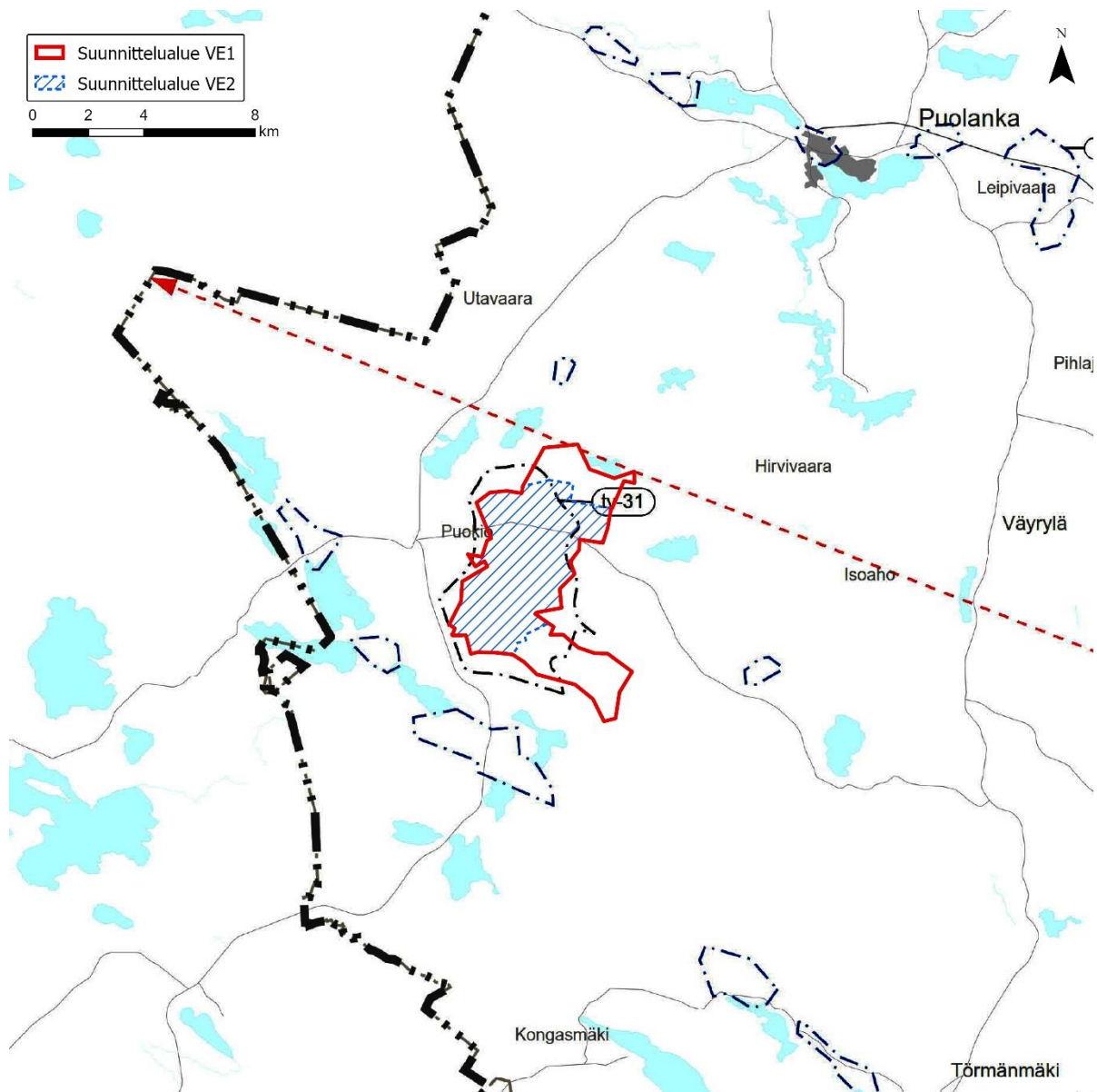

Kuva 4-1. Ote Kainuun maakuntakaavayhdistelmäkartasta

Suunnittelualueen vaihtoehto 1 sijoittuu osittain tuulivoimamaakuntakaavan tv-11-alueelle. Vaihtoehto 2 ei sijoitu tuulivoimamaakuntakaavan tv-alueelle. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen on käynnistynyt 17.6.2019. Maakuntakaavan tarkistamisen tavoitteena on ajantasaistaa Kainuun voimassa oleva tuulivoimamaakuntakaava 2030. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaksi 2035 nimetyssä vaihemaakuntakaavassa käsitellään seudullisesti merkittäviä tuulivoimaloiden alueita, muutostarpeita voimajohtojen maakuntakaavamerkintöihin

sekä merkittäviä pohjavesialueita. Suunnittelualue on osoitettu tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa tuulivoimaloiden alueeksi (tv-31).

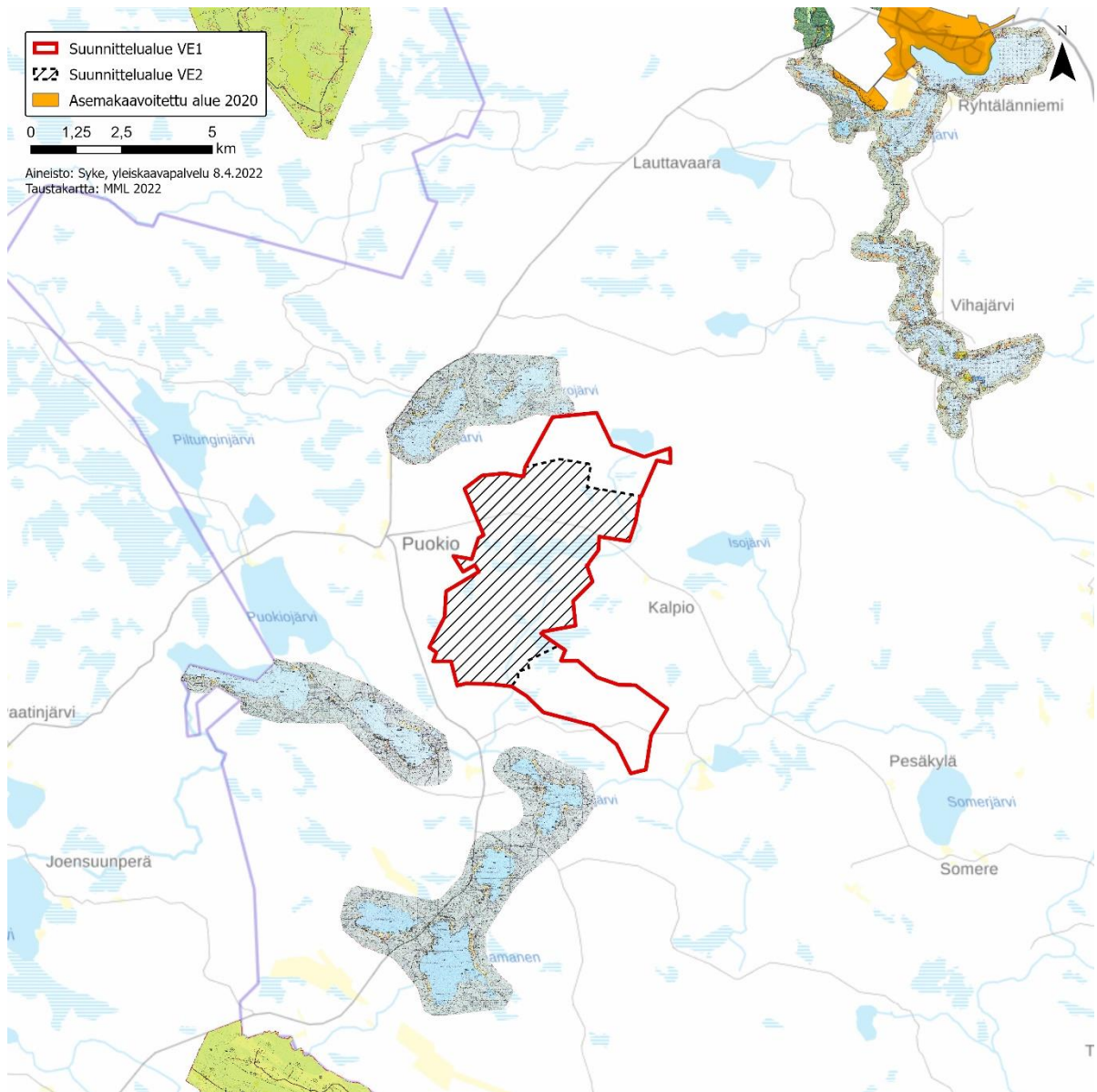
Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty marraskuussa 2021 ja kaavaluonnos asetettu nähtäville 22.12.2021 – 31.1.2022 väliseksi ajaksi. Tarkistetun OAS:n mukaan tavoitteena on, että hyväksymiskäsittely on loppuvuodesta 2022 tai viimeistään keväällä 2023.

Kuva 4-2 Ote Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 luonnoksesta

4.4.2 Yleiskaavat

Osayleiskaavan suunnittelualueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja. Suunnittelualueen pohjois- ja eteläpuolella on voimassa Puokion rantaosayleiskaava, joka on hyväksytty 22.10.2001.

Kuva 4-3. Yleiskaava-alueet ja asemakaavoitetut alueet suunnittelualueen läheisyydessä.

4.4.3 Asema- ja ranta-asemakaavat

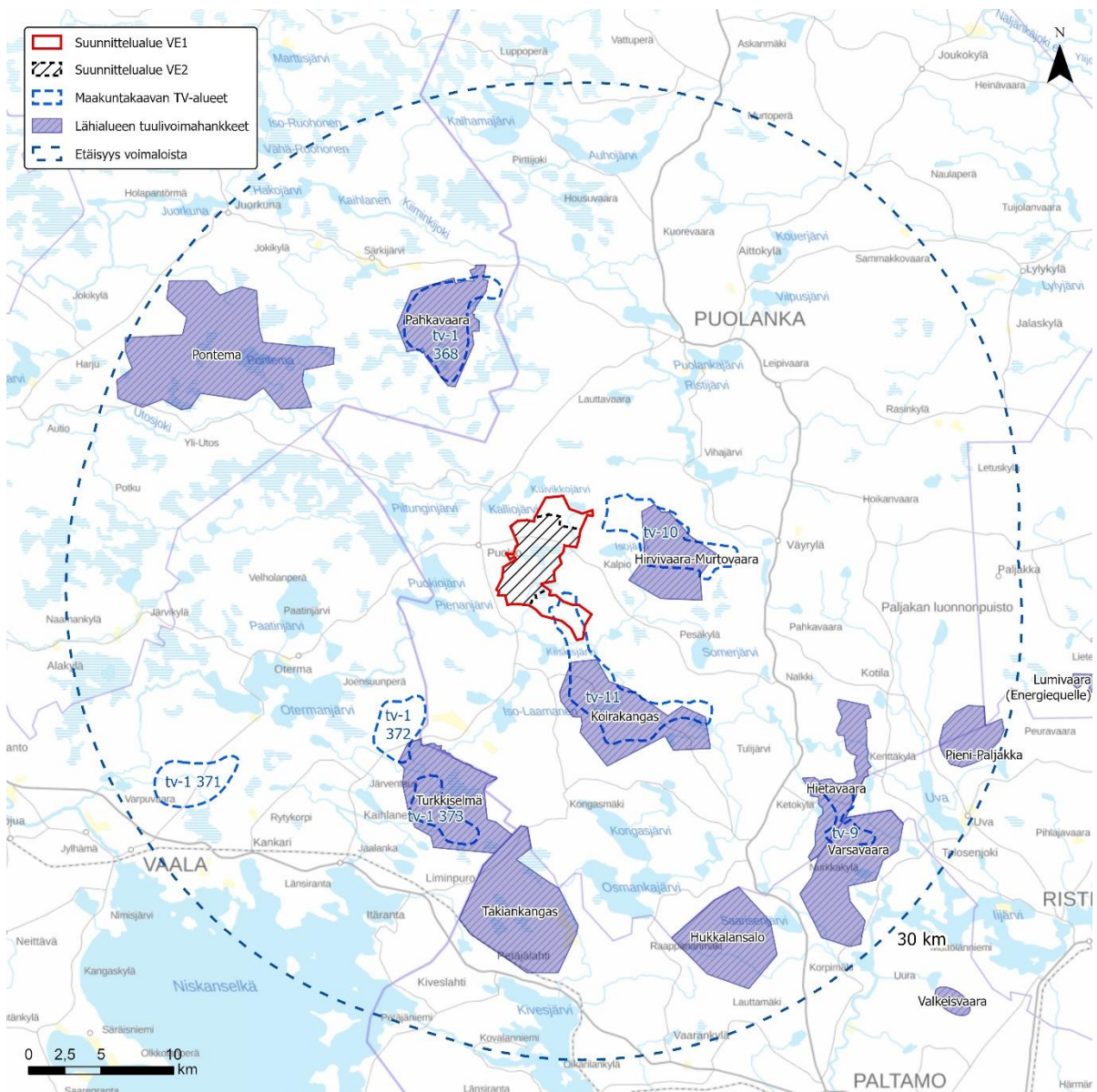
Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asema- tai ranta-asemakaavoja. Lähin asemakaavoitettu alue on Puolangan kirkonkylän asemakaava-alue noin 12 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta. Lähimmät ranta-asemakaavat sijaitsevat noin 1,6 kilometrin etäisyydellä Mätäsjärven rannalla (Seppäsenniemen rantakaava ja noin 4 kilometrin etäisyydellä (Puokiojärven rantakaava).

Alla olevaan taulukkoon osoitettu suunnitellun Ukonkankaan tuulivoimapuiston lähimmät tuulivoimahankkeet:

Tuulivoimahankkeen nimi	tuulivoimaloiden määrä
Hirvivaara-Murtovaara	20 kpl
Koirakangas	35 kpl
Turkkiselkä	42 kpl
Takiankangas	31 kpl
Pahkavaara	37 kpl

Pontema	51 kpl
Hietavaara	23 kpl
Hukkalansalo	19 kpl
Varsavaara	21 kpl
Pieni-Paljakka	9 kpl

Kuva 4-6. Alle 30 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat muut tuulivoimahankkeet 4.3.2022 sekä maakuntakaavojen tuulivoima-alueet.

5. ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET JA LAADITTAVAT SELVITYKSET

5.1 Arvioitavat vaikutukset

Osayleiskaavoituksen yhteydessä arvioidaan MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti kaavan toteuttamisen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnissa tarkastellaan sekä tuulivoimapuiston rakentamisen, käytön että käytöstä poiston vaikutuksia.

Osayleiskaavoituksen rinnalla on samanaikaisesti meneillään Ukonkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely). YVA-menettelyn yhteydessä tutkitaan hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. Laadittuja selvityksiä ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään osayleiskaavoituksessa, jossa ratkaistaan hankkeen toteuttaminen. Osayleiskaavassa määritellään muun muassa voimaloille sallittavat sijoituspaikat, enimmäismäärät ja -korkeudet. Kaavassa voidaan antaa myös määräyksiä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Kaavoituksen kanalta keskeisimpiä selvitettäviä vaikutuksia ovat:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja elinkeinoihin
- vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön
- liikennevaikutukset
- vaikutukset ilmastoon
- meluvaikutukset ja varjon vilkkumisen vaikutukset
- vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (mm. asuminen, metsästys ja virkistys)
- vaikutukset kasvillisuuteen, eläimiin, suojelukohteisiin ja ekologiin yhteyksiin
- vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin
- turvallisuusvaikutukset
- vaikutukset puolustusvoimien toimintaan (mm. tutkavaikutukset)
- lentoestevaikutukset
- yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Vaikutukset voivat olla joko myönteisiä tai kielteisiä.

5.2 YVA-menettelyn yhteydessä laaditut tai laadittavat selvitykset

Kaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, olemassa olevia selvityksiä ja inventointeja sekä laaditaan mahdolliset tarvittavat selvitykset.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä huomioidaan kaavaehdotusaineistoja laadittaessa, jolloin selvityksiä ja vaikutustenarviointeja tarvittaessa päivitetään ja tehdään uusia.

YVA-menettelyä varten laaditaan seuraavat selvitykset tukemaan olemassa olevaa aineistoa arviointityössä:

- Kevätkuutonseuranta
- Syysmuutonseuranta
- Metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys
- Pölyselvitys
- Pesimälinnustonselvitys
- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- Liito-oravaselvitys
- Viitasammakkonselvitys
- Melumallinnus
- Välkemallinnus

- Muinaisjäännösinventointi
- Näkymäalueanalyysi
- Havainnekuvat
- Asukaskysely

6. OSAYLEISKAAVAN AIKATAULU JA VAIHEET

Puolangan kunnan kunnanvaltuusto päätti käynnistää 11.11.2021 § 42 Ukonkankaan alueelle osayleiskaavan laatimisen. Päätöksen mukaan osayleiskaava laaditaan MRL 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena.

Hankkeen yleissuunnittelua sekä alueen kaavoitusta tehdään samaan aikaan ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) kanssa. Kaavoitus jatkuu ja tarkentuu arviointimenettelyn jälkeen muun muassa ympäristöselvitysten tulosten perusteella.

Alustavan aikataulun mukaan Ukonkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä koko hanketta koskeva YVA-ohjelma on tarkoitus asettaa nähtäville huhtikuussa 2022. Alustavan aikataulun mukaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos sekä YVA-selostus asetetaan nähtäville alkuvuodesta 2023. Osayleiskaavaehdotus valmistellaan kaavaluonnoksen ja YVA-selostuksesta saadun perustellun päätelmän jälkeen kevään 2023 aikana, jolloin osayleiskaavaehdotus tulisi nähtäville alkusyksystä 2023 ja osayleiskaavan hyväksymiskäsittely olisi Puolangan kunnanvaltuustossa loppuvuodesta 2023.

7. TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN TYÖN AIKANA

7.1 Tiedottaminen

Ukonkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen vaiheista, sisällöstä, yleisötilaisuuksista, mahdollisuuksista mielipiteen esittämiseen sekä luonnoksen ja ehdotuksen nähtävillä olosta tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- Ilmoituksina, kuulutuksina ja tiedotteina paikallisissa sanomalehdissä
- Puolangan kunnan kunnanvirastolla ja internetsivuilla ja kirjastossa
- Asiakirjat pidetään nähtävillä Puolangan kunnan verkkosivuilla koko kaavoitusprosessin ajan

Viralliset kuulutukset julkaistaan Puolangan kunnan virallisella ilmoitustaululla, kunnan verkkosivuilla sekä Puolanka-lehdessä ja Kainuun Sanomissa.

7.2 Osalliset

Osallisia ovat alueen maanomistajat, asukkaat ja yrittäjät sekä muut, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavoitus käsittelee. Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Yhteisöt ja yritykset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Cinia Group Oy
- Digital Networks Oy
- DNA Oy
- Elenia Oy
- Elisa Oy
- Telia Finland Oyj
- Edzcom Oy (Ukkoverkot)
- Puolangan riistanhoitoyhdistys
- Ilmatieteenlaitos
- Puokion kyläyhdistys ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
- Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry
- Kainuun Lintutieteellinen yhdistys ry
- Ylä-Kainuun Luonto ry
- Suomen riistakeskus
- Suomen metsäkeskus
- Suomen luonnonsuojeluliitto
- Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka
- Kainuun Lintutieteellinen yhdistys ry
- Puolangan riistanhoitoyhdistys
- Puokion metsästäjät ry
- Ukonkankaan metsätie
- Puokion kalastuskunta
- Ylä-Kainuun Luonto ry
- Puolanka-Paljakka matkailuyhdistys ry
- Kainuun piiri ry

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Puolangan kunnan eri hallintokunnat, lautakunnat ja luottamuselimet
- Vaalan kunta
- Utajärven kunta
- Kainuun ELY-keskus
- Kainuun liitto
- Kainuun Museo
- Kainuun pelastuslaitos
- Kainuun terveysviranomainen
- Metsähallitus
- Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut,
- Kainuun sote ympäristöterveydenhuolto
- Fingrid Oyj
- Liikenne- ja turvallisuusvirasto Traficom
- Luonnonvarakeskus Luke
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
- Puolustusvoimat, 3. Logistiikkarykmentti
- Suomen Erillisverkko Oy
- Väylä

Osallisten listaa täydennetään tarvittaessa.

8. OSALLISTUMINEN KAAVOITUKSEEN

Alueen osayleiskaavoituksen osallistuminen ja vuorovaikutus tapahtuu:

- Yleisötilaisuuksissa
- Mielipiteen toimittamisella kaavaluonnoksesta ja muusta valmisteluaineistosta nähtävilläolon aikana
- Muistutuksen kirjoittamisella kaavaehdotuksesta nähtävilläolon aikana
- Ottamalla suoraan yhteyttä kunnan tai konsultin edustajaan.

9. KAAVAN VALMISTELU JA OHJAAMINEN

Kaavoitustyötä ohjaa Puolangan kunta. Kaavakonsulttina toimii Ramboll Finland Oy.

10. LISÄTIETOJA KAAVOITUKSESTA

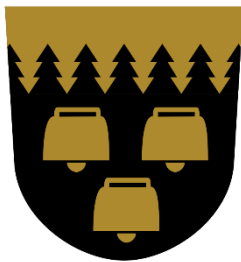

Hankkeesta vastaava

Winda Energy Oy
Hankeyhtiö Tuulipuisto Oy Ukonkangas
Annankatu 27, 00100 Helsinki

Yhteyshenkilö:

Tuomas Hooli
puh. 050 555 3589
tuomas.hooli@winda.fi

PUOLANGAN KUNTA

Puolangan kunta
Maaherrankatu 7, 89200 Puolanka

Yhteyshenkilö:

Kalevi Huovinen
Rakennustarkastaja
p. 040 546 2018
kalevi.huovinen@puolanka.fi

Kaavakonsultti

Ramboll Finland Oy
Itsehallintokuja 3
02601 Espoo

Yhteishenkilöt:

projektipäällikkö
Roosa Saarela
p. 044 558 9031
roosa.saarela@ramboll.fi

kaavasuunnittelija
Karri Hakala
p. 040 7684598
karri.hakala@ramboll.fi